

[Hauch.]

til Trods for, at fire Partier og Regeringen var enige om, at den skulde gennemføres, og hvordan den skulde gennemføres. Følgen af Planens Forlis udeblev ikke. Obligationerne faldt saa mange Points, at der faktisk heraf opstod en Rentestigning paa ca. 1/2 pCt. I øvrigt skal jeg tilføje, at Obligationerne for Tiden øjensynlig er undervurderede. Der er i og for sig slet ingen Mening i, at Obligationsskurserne staa saa lavt, som Tilfældet er, naar man ser hen til, at Kreditforeningerne praktisk taget intet Tab har haft, der i mindste Maade berører disse Foreningers Soliditet. Naar man ikke vilde sætte Mider ind, hvorved Landkreditpapierernes Konvertering kunde gennemføres — og jeg tør i og for sig ikke kritisere, at man ikke havde Mod hertil, naar Spændvidden var blevet 8 à 9 Points mellem 4 1/2 og 4 pCt.s Papirer —, var der praktisk set kun den Mulighed tilbage at finde en Form for Lempelse i den aarlige Ydelse for de Landmænd, som ikke havde faaet konverteret, dersom man vilde tilstræbe, at Landmændene blev stillet nogenlunde ens i deres økonomiske Vilkaar.

Hvilken Forskel er der da mellem det, der nu foreligger, og, jeg tør maaske bruge Udtrykket det ofte omtalte Søndagsbrev, der blev Resultatet af de førte Samtaler mellem Dr. Krag og mig paa den ene Side og den højtærede Statsminister og Indenrigsministeren paa den anden Side? Det er i og for sig hurtigt sagt. Der er den Forskel, at efter det, der nu bliver Lov, skal Debitor selv kræve Lettelsen, hvorimod Forslaget i Søndagsbrevet gik ud paa, at alle fik Lettelsen uden at fremsætte et saadant Krav. Der er endvidere den Forskel, at Henstandsbeløbet skal forrentes efter det, der her foreligger, medens Søndagsbrevets Forslag forudsatte, at Beløbet var rentefrit. Hvad angaar Lettelsen for de Landmænd, der faar Henstand, kan det derimod være lige meget, om Beløbet tilbagebetales til Staten eller henlægges som en Konsolideringsfond i Kreditforeningerne, og man har ikke modtaget noget Indtryk af, at Kreditforeningernes staaende Udvalg vilde sætte særlig stor Pris paa at faa oprettet en saadan Stødpudefond, et Forhold, jeg i øvrigt ikke forstaar, men det maa Kreditforeningernes Ledelse selv tage Ansvar for; man finder i hvert Fald ikke i den Udtalelse, der er kommet fra Kreditforeningerne, nogen Enighed om dette Spørgsmaal, de viser det nærmest fra sig. Skatteudskrivning vil imidlertid kunne undgaas efter det foreliggende Lovforslag, hvad der næppe fra nogen Side er Grund til at beklage; vi faar nok i den kommende Tid

Brug for vore Skatteklender — jeg tænker her ikke mindst paa den Situation, hvori mange af vore Landkommuner befinder sig og vil komme til at befinde sig.

Principielt er der ikke andre Forskelle paa Søndagsbrevet og det foreliggende Forslag, men da jeg jo ikke tvivler om, at den højtærede Indenrigsminister vil sige: Ja, men saa er der Renteloven, som der ikke staa noget om i de nævnte Ændringer, men som har været omtalt under de Samtaler, der er ført, finder jeg det rigtigt at gøre nogle Bemærkninger herom.

Min personlige Stilling i denne Sag er kendt nok. Jeg har altid haft den Opfattelse og har den fremdeles, at naar en Gældsbyrde midlertidig ikke kan bæres, er det sundere og rigtigere at lempe Renten end at nedskrive Kapitalen, som der maaske senere bliver Mulighed for at udrede. Ud fra det Synspunkt kunde jeg heller ikke nære Betænkelighed ved at lade Renteloven løbe indtil December Termin. I mit Parti fandt man det rigtigt at begrænse Lovens Løbetid til 15. Juli, og jeg gør udtrykkeligt opmærksom paa, at jeg ved denne Sags første Behandling har fremhævet, at dersom Konverteringens Sammenbrud var endeligt, vilde det ikke være muligt i det lange Løb at opretholde Renteloven i dens nuværende Skikkelse. Det har Regeringspartierne ogsaa erkendt ved at foreslaa Renteloven ændret, saa den udløb til December Termin. Man vil maaske herom sige, at dermed er ikke givet Udtryk for, at Regeringspartierne ønsker, at den skal ophøre til det Tidspunkt. Det kunde heller ikke falde mig ind at hævde noget saadant over for Regeringspartierne, men de ønsker altsaa at se Resultatet af Udviklingen og at have Lejlighed til til den Tid at tage Stilling dertil. Fra Bankernes og Sparekassernes Ledelse har man med stor Styrke hævdet, at man saa sig i Stand til at føre en Rentepolitik, som ikke vilde give Grundlag for berettigede Klager over Rentehævning. For Ledelsen af de nævnte Institutioner vil det blive et afgørende, ja, jeg tør sige, uopretteligt Nederlag, dersom dette glipper. Indtil videre vil jeg føle mig forpligtet til at tro, at disse Institutioner kan indfri de stærkt understregede Løfter, der herom er fremsat.

Ser vi paa Lovforslaget som Helhed, skal jeg villig erkende, at der ikke herved er skabt Lettelser, som borttager de tunge Byrder, der knuger Landbruget økonomisk i Knæ. Der skulde for at opnaa dette helt andre Midler til, der skulde følges helt andre Veje end dem, man kan faa den nuværende Regering med til. Naar man ser hen til, at